

NADOMESTILO AVTORJEM ZA TONSKO ALI VIZUALNO SNEMANJE IN FOTOKOPIRANJE TER DDV

Pojasnilo DURS, št. 4230-319/2008, 19. 1. 2008

Davčni zavezanec prosi za pojasnilo glede obdavčevanja nadomestil avtorjem za tonsko ali vizualno snemanje in za fotokopiranje svojega dela z DDV. V zvezi s tem odgovarjamo na vprašanje:

Ali se od nadomestil avtorjem, ki se plačujejo iz naslova fotokopiranja njihovih del, plačuje DDV?

Nadomestilo, do katerega ima pravico vsak avtor za tonsko ali vizualno snemanje in fotokopiranje njegovega dela, na podlagi navedenih zakonskih določb pomeni opravljanje storitev, ki je predmet obdavčitve z DDV.

Na podlagi 37. člena Zakona o avtorski in sorodni pravici – ZASP-UPB3 (Uradni list RS, št. 16/07) ima avtor pravico do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje in za fotokopiranje svojega dela, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe. To nadomestilo za avtorje pobira kolektivna organizacija.

Zakon o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 117/06 in 52/07) v 3. členu določa, da se DDV obračunava in plačuje od dobav blaga in opravljenih storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije za plačilo.

Opravljanje storitev v skladu s 14. členom ZDDV-1 pomeni vsako transakcijo, ki ni dobava blaga. Opravljanje storitev lahko med drugim vključuje naslednje transakcije:

- a) odstop premoženjskih pravic;
- b) obveznost opustitve dejanja ali dopustitve dejanja ali stanja;
- c) opravljanje storitev na podlagi zakona ali odločbe državnega organa.

Na podlagi določb ZASP-UPB3 se nadomestilo za tonsko in vizualno snemanje plačuje pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav za tonsko in vizualno snemanje, in pri prvi prodaji ali uvozu novih praznih nosilcev zvoka ali slike. Nadomestilo za fotokopiranje se plačuje pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav za fotokopiranje, in od fotokopij, narejenih za prodajo, in sicer mesečno glede na njihovo verjetno število. Zavezanci nadomestila so proizvajalci naprav za tonsko in vizualno snemanje, proizvajalci naprav za fotokopiranje, proizvajalci praznih nosilcev zvoka ali slike ter imetniki naprav, ki ponujajo odplačno fotokopiranje. Poleg proizvajalcev so solidarno zavezani tudi uvozniki naprav in nosilcev, razen če je uvoz namenjen za privatno in nekomercialno uporabo kot del njihove osebne prtljage.

Avtorska pravica je pravica na avtorskem delu, iz katere izhajajo moralne avtorske pravice, materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja. ZASP-UPB3 pravico do nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje in za fotokopiranje uvršča med druge pravice avtorja. Pri tej pravici gre za posebnost pri izvrševanju pravice, ker je prenos pravice izveden zakonsko in ne pogodbeno. Po vsebini gre pri prenosu te pravice za svojevrsten prisilni prenos avtorske pravice, do katerega ne pride na podlagi pogodbe ampak na podlagi zakona.

Kolektivna organizacija na podlagi 146. člena ZASP-UPB3 pobira nadomestilo v svojem imenu in za račun avtorjev.

Nadomestilo, do katerega ima pravico vsak avtor za tonsko ali vizualno snemanje in fotokopiranje njegovega dela, na podlagi navedenih zakonskih določb pomeni opravljanje storitev, ki je predmet obdavčitve z DDV.

Glede možnosti uporabe 5. člena ZDDV-1 davčni zavezanec navaja, da ima kolektivna organizacija na podlagi dovoljenja Urada RS za intelektualno lastnino javno pooblastilo za pobiranje nadomestil. Višina nadomestila je določena z Uredbo o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS št. 103/06).

Davčni zavezanec je po 5. členu ZDDV-1 vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti. Ekonomska dejavnost obsega vsako proizvodno, predelovalno, trgovsko in storitveno dejavnost, vključno z rudarsko, kmetijsko in poklicno dejavnostjo. Ekonomska dejavnost obsega tudi izkoriščanje premoženja in premoženjskih pravic, če je namenjeno trajnemu doseganju dohodka.

Iz opredelitve davčnega zavezanca in ekonomskih dejavnosti izhaja, da pojem ekonomskih dejavnosti zajema široko področje in da gre pri tem pojmu za objektivnost v smislu, da se dejavnost obravnava sama po sebi, neodvisno od namenov ali rezultatov.

Izjema oziroma odstopanje od splošnega pravila glede zavezanosti za DDV je določena za osebe javnega prava. Tako se na podlagi petega odstavka 5. člena ZDDV-1 državni organi in organizacije, organi lokalnih skupnosti ter druge osebe javnega prava ne štejejo za davčne zavezance v zvezi z dejavnostmi ali transakcijami, ki jih opravljajo kot organi oblasti, tudi če pobirajo takse, prispevke in druge dajatve ter plačila v zvezi s temi dejavnostmi ali transakcijami.

Po navedeni določbi se osebe javnega prava, kadar opravljajo dejavnosti kot organi oblasti, ne štejejo za davčne zavezance. Glede obravnave oseb javnega prava, kot da niso davčne zavezance v smislu člena 4(5) Šeste direktive, (oziroma členom 13 Direktive Sveta 2006/112/ES) je Sodišče Evropskih Skupnosti v več sodbah odločilo (C-235/85, C-202/90, C-446/98...), da se osebo javnega prava lahko obravnava kot da ni davčna zavezanca, če sta izpolnjena dva pogoja in sicer, da ima javno priznan status osebe javnega prava in opravlja dejavnost kot organ oblasti.

O osebah javnega prava je na spletni strani Davčne uprave Republike Slovenije objavljeno obširno pojasnilo na naslovu:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dodano_vrednost_pojasnila/davcni_zavezanec_in_mali_davcni_zavezanec_ter_identifikacija_za_ddv/osebe_javnega_prava/

Če navedena pogoja nista kumulativno izpolnjena, se opravljanje dejavnosti ne izvzame iz predmeta obdavčitve z DDV v skladu s petim odstavkom 5. člena ZDDV-1.

Iz sodbe C-235/85 nadalje izhaja, da dejstvo, da so plačila osebam (npr. notarjem) določena z zakonom, niso zadostna podlaga za njihovo obravnavanje kot nezavezancev v smislu člena 4 Šeste direktive oziroma členom 13 Direktive Sveta 2006/112/ES. V opisani situaciji tako niso izpolnjeni pogoji, da bi se nadomestila avtorjem obravnavala kot izjema. Kolektivna organizacija ima sicer javno pooblastilo za pobiranje nadomestil, katerega višina je določena z uredbo, kar pa ni zadostna podlaga, da bi jo lahko obravnavali kot osebo, ki ni zavezanca za DDV.

Na podlagi 41. člena ZDDV-1 se DDV obračunava in plačuje po splošni stopnji 20 %, razen za dobave blaga in storitev iz Priloge I, od katerih se obračunava in plačuje DDV po nižji stopnji 8,5 %. V skladu z osmo točko Priloge I se plačuje po nižji davčni stopnji DDV od avtorskih pravic književnikov in skladateljev ter storitev izvajalskih umetnikov.

Iz navedenega izhaja, da mora kolektivna organizacija od nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje in fotokopiranje del, obračunavati DDV po stopnji 20 %.